

160 kilo: afvallen, ho maar

door **Jaap Goedegebuure**
illustratie **Martien Bos**

Bart van Lierde, jong en aanstormend romancier uit Vlaanderen, houdt van extremen. In *Een sprong naar de hemel* zette hij een stel negentiende-eeuwse componisten (Felix en Fanny Mendelssohn, Clara Schumann, Hector Berlioz) neer als seksueel geperverteerden. *Mokerslag* bood een doorkijkje in de bonte wereld van incest, moord en doodslag én het Vlaams Blok. In zijn nieuwe roman *160 kilo* zoekt Van Lierde de uitersten in een minder taboebeladen werkelijkheid. Ditmaal vormt de oprukkende welvaartsziekte nummer 1, obesitas oftewel vraat- en vetzucht, het onderwerp.

Nadia Krols, in haar jeugd geabonneerd op maatje 34, heeft zich na het doorbreken van de honderdkilogrammen alleen nog maar verder zien uitdijen, totdat de weegschaal op het moment van onze kennismaking de 160 aanwijst. (Wat dat voor een buitenmodel weegschaal zijn mag, vermeldt de historie niet.)

Tijdens de door haar gevolgde danslessen zit ze op een stoel temidden van de andere cursisten en doet de gewenste been- en armbewegingen vanuit stilstand na. In de lift moet ze ervoor waken dat ze alleen is, anders komen zij en haar gezelschap geheid klem te zitten. Toch kan er wat haar betreft geen onsje af. Integendeel. Per etmaal verstouwt Nadia een hoeveelheid spijs en drank waar een vierspersoonshuishouden een week mee toe kan. Op aanraden van een kennis gaat Nadia te rade bij een hypnotiseur. Hoewel hij haar weinig vertrouwen inboezemt, weet hij haar al tijdens de eerste therapeutische sessie de ogen te openen. De vraatzucht vindt zijn oorzaak in het seksueel misbruik waarvan ze in haar jeugd het slachtoffer werd. Haar vader, de dorpspastoor en haar pleegvader blijken zich meer dan eens aan haar te hebben vergrepen.

Dit jeugdtrauma moet een verklaring bieden voor het feit dat Nadia zich zo afzichtelijk vetmest dat mannen haar negeren, op die enkele passant na die niets beters voorhanden heeft om zijn lusten en agressie op bot te vieren, of een die valt op kamerolifantjes. Nadia ziet het allemaal glashelder in, maar afvallen, ho maar. Tegen beter weten in blijft ze volharden in het wegvreten van haar ongenoevens en frustraties.

Het is natuurlijk een uiterst serieus probleem dat hier wordt aangesneden. Zo serieus en actueel dat het niet weg te branden is uit dames- en meidenbladen, gezondheidsrubrieken en praatprogramma's. Maar wanneer je er literair nog enige eer aan wilt behalen, zul je de ernst tegenwicht moeten bieden. Wat dat laatste betreft, doet Van Lierde echt zijn best. Net als in

zijn eerdere werk zoekt hij het in overdrijving en uitvergoting, in groteske situaties. Hij laat ons zien hoe Nadia zich letterlijk in duizend bochten wringt als ze weer eens in een nauwe ruimte bekneld is geraakt, hoe ze wordt bedolven onder de inhoud van de boekenkasten die ze, werkzaam in een bibliotheek, per ongeluk omver heeft gestampt, hoe ze de ene bus slagroom na de andere door haar keelgat naar binnenspuut en hoe – niet te vergeten – een zeke-re Omar tijdens een snelle wip op zoek gaat naar haar juis-te gaatje maar voortijdig leegloopt in een van haar vele vetplooien. Behalve het groteske is er ook nog het middel van het op de lezerssentimenten mikkende drama. Van Lierde exploiteert dat in een scène die zich afspeelt aan het Vlaamse Noordzeestrand waar Nadia met haar bitchy vriendin Annette vakantie houdt. Wanneer een van de twee meegereisde kinderen dreigt te verdrinken, ontpopt zij zich als redster in de nood door gebruik te maken van haar vet. Het is een ontknoping die je eerder zou verwachten in een stripverhaal of in een komedie van het type lach-of-ik-schiet.

Daarmee is meteen de zwakke plek van *160 kilo* blootgelegd. De manier waarop Bart van Lierde deze geschiedenis opdist, is wrang noch humoristisch te noemen. Je rilt niet van walging, je trilt niet van medelijden of ontroering en evenmin zit je stiekem te gniffelen of hardop te grinniken.

Het verhaal van Nadia laat een normaal mens even Siberisch als de porties smakeloos voedsel die zij gedachteloos naar binnen lepelt. Zelfs de verrassing van het slot, waar de auteur ons de keus laat uit een goede en een slechte afloop, verandert daar niets aan. Wat weer leidt tot de conclusie dat Van Lierde, net als in zijn twee vorige romans, de extremeiteit van zijn onderwerp en de stijl waarin dat wordt verrat niet op elkaar weet af te stemmen, met flauwiteiten en zouteloosheden als resultaat.

Bart van Lierde: 160 kilo. Uitgave Nieuw Amsterdam. 288 blz. 17,50 euro.

Bart van Lierde